

III

(Iné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY PRIESTOR

ROZHODNUTIE DOZORNÉHO ÚRADU EZVO

č. 83/18/COL

z 26. septembra 2018

**o štátnych zárukách na zmluvy o derivátoch poskytnutých spoločnosti Landsvirkjun (Island)
[2019/156]**

DOZORNÝ ÚRAD EZVO (ďalej len „dozorný úrad“),

so zreteľom na:

Dohodu o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „Dohoda o EHP“), a najmä na jej článok 61,

protokol 26 k Dohode o EHP,

Dohodu medzi štátmi EZVO o zriadení dozorného úradu a súdu (ďalej len „Dohoda o dozore a súde“), a najmä na jej článok 24,

Protokol 3 k Dohode o dozore a súde (ďalej len „protokol 3“), a najmä na jeho časť II článok 7 ods. 2,

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky ⁽¹⁾, a so zreteľom na ich pripomienky,

keďže:

1 POSTUP

- (1) Dozorný úrad začal 3. mája 2017 formálne vyšetrovacie konanie vo veci možnej štátnej pomoci poskytnutej spoločnosti Landsvirkjun vo forme štátnych záruk na zmluvy o derivátoch (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) ⁽²⁾.
- (2) Listom z 15. septembra 2017 ⁽³⁾ spoločnosť Landsvirkjun predložila svoje pripomienky ⁽⁴⁾. Dozorný úrad následne predložil pripomienky Islandu ⁽⁵⁾. Dozorný úrad nedostal pripomienky od žiadnej inej zainteresovanej strany.
- (3) Islandské orgány predložili svoje pripomienky listom z 25. septembra 2017 ⁽⁶⁾.
- (4) Dozorný úrad sa 23. marca 2018 stretol so zástupcami spoločnosti Landsvirkjun a islandských orgánov. V nadväznosti na toto stretnutie a otázky dozorného úradu z 27. marca 2018 ⁽⁷⁾ predložila spoločnosť Landsvirkjun 11. apríla 2018 doplňujúce informácie ⁽⁸⁾. Islandské orgány informovali 12. apríla 2018 dozorný úrad, že podporujú argumenty spoločnosti Landsvirkjun a nevidia potrebu predložiť dodatočné pripomienky ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Rozhodnutie č. 85/17/COL z 3. mája 2017 o začatí formálneho vyšetrovacieho konania vo veci možnej štátnej pomoci poskytnutej spoločnosti Landsvirkjun vo forme štátnych záruk na zmluvy o derivátoch (Ú. v. EÚ C 242, 27.7.2017, s. 6 a Dodatok EHP č. 46, 27.7.2017, s. 1).

⁽²⁾ Tamže.

⁽³⁾ Dokument č. 874341.

⁽⁴⁾ Na žiadosť spoločnosti Landsvirkjun z 8. augusta 2017 (dokument č. 869480) dozorný úrad predĺžil lehotu na predloženie pripomienok do 15. septembra 2017 (dokument č. 869479).

⁽⁵⁾ Dokument č. 878807.

⁽⁶⁾ Dokument č. 875032.

⁽⁷⁾ Dokument č. 905567.

⁽⁸⁾ Dokument č. 908632.

⁽⁹⁾ Dokument č. 908885.

- (5) Dozorný úrad ďalej diskutoval o tejto otázke na stretnutí s islandskými orgánmi a spoločnosťou Landsvirkjun, ktoré sa konalo 6. júna 2018. Spoločnosť Landsvirkjun zaslala dozornému úradu 7. júna 2018 doplňujúce informácie ⁽¹⁰⁾. V nadväznosti na uvedené stretnutie a doplňujúce informácie od spoločnosti Landsvirkjun dozorný úrad požiadal islandské orgány o dodatočné vysvetlenia ⁽¹¹⁾. Islandské orgány zaslali požadované informácie listom z 29. júna 2018 ⁽¹²⁾.

2 OPIS OPATRENIA

2.1 Príjemca: Landsvirkjun

- (6) Landsvirkjun je verejná partnerská spoločnosť, na ktorú sa vzťahuje zákon o spoločnosti Landsvirkjun ⁽¹³⁾. Štátna pokladnica prevzala k 1. januáru 2007 úplné vlastníctvo spoločnosti. Spoločnosť Landsvirkjun vlastní štát priamo prostredníctvom štátnej pokladnice (99,9 %) a nepriamo prostredníctvom Eignarhlutir ehf (0,1 %), spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorú celú vlastní štátna pokladnica.

2.2 Zmluvy o derivátoch uzavreté spoločnosťou Landsvirkjun a štátne záruky

- (7) Podľa islandských orgánov je spoločnosť ⁽¹⁴⁾ Landsvirkjun vystavená devízovým (FX) a úrokovým rizikám na svojom dlhovom portfóliu. Spoločnosť Landsvirkjun používa na kontrolu a riadenie týchto rizík rôzne zmluvy o derivátoch.
- (8) Ako je vysvetlené v rozhodnutí o začatí konania, dozorný úrad preskúmal tieto druhy zmlúv o derivátoch uzavreté spoločnosťou Landsvirkjun: devízové swapy, devízové opcie a úrokové swapy ⁽¹⁵⁾. Dozorný úrad poskytol v rozhodnutí o začatí konania opis týchto zmlúv o derivátoch založený na vysvetleniach islandských orgánov ⁽¹⁶⁾.

2.3 Existujúci postup pomoci, pokiaľ ide o štátnu pomoc poskytnutú prostredníctvom neobmedzených štátnych záruk

- (9) Dozorný úrad začal listom z 26. septembra 2006 ⁽¹⁷⁾ postup týkajúci sa existujúcich opatrení pomoci stanovených v článku 17 ods. 2 časti II protokolu 3, pokiaľ ide o určité opatrenia v prospech elektrárenských zariadení na Islande vrátane neobmedzených štátnych záruk pre spoločnosť Landsvirkjun. V tomto liste dozorný úrad informoval islandské orgány o svojom predbežnom stanovisku, že tieto opatrenia zahŕňali existujúcu štátnu pomoc, ktorá nie je v súlade s fungovaním Dohody o EHP.
- (10) Dozorný úrad dospel vo svojom rozhodnutí č. 302/09/COL k záveru ⁽¹⁸⁾, že neobmedzená štátna záruka pre spoločnosť Landsvirkjun predstavuje existujúcu štátnu pomoc. V uvedenom rozhodnutí dozorný úrad navrhol, aby islandské orgány prijali legislatívne, administratívne a iné opatrenia potrebné na odstránenie akejkoľvek nezlučiteľnej pomoci vyplývajúcej z neobmedzenej štátnej záruky poskytnutej spoločnosti Landsvirkjun.
- (11) Islandské orgány listom z 8. augusta 2009 ⁽¹⁹⁾ akceptovali navrhované opatrenia a zaviazali sa, že informujú dozorný úrad o opatreniach, ktoré by prijali s cieľom vykonať rozhodnutie č. 302/09/COL. Po ďalších výmenách s islandskými orgánmi dozorný úrad zaznamenal vo svojom rozhodnutí č. 159/13/COL ⁽²⁰⁾ skutočnosť, že Island akceptoval prijatie primeraných opatrení v súvislosti s existujúcou schémou pomoci a uzavrel prípad.

3 DÔVODY NA ZAČATIE FORMÁLNEHO VYŠETROVACIEHO KONANIA

- (12) V rozhodnutí o začatí konania dozorný úrad predložil svoje predbežné stanovisko k existujúcemu ohrozeniu pomoci vo forme záruk a ich novej nezlučiteľnosti s fungovaním Dohody o EHP.

⁽¹⁰⁾ Dokumenty č. 918376 a 918377.

⁽¹¹⁾ Dokumenty č. 917646 a 917656.

⁽¹²⁾ Dokumenty č. 920923 a 920925.

⁽¹³⁾ Zákon č. 42/1983 o spoločnosti Landsvirkjun v znení zmien.

⁽¹⁴⁾ Dokument č. 793116.

⁽¹⁵⁾ Ods. 14 rozhodnutia o začatí konania.

⁽¹⁶⁾ Oddiely 2.3.1 až 2.3.3 časti I rozhodnutia o začatí konania.

⁽¹⁷⁾ Dokument č. 280834.

⁽¹⁸⁾ Rozhodnutie dozorného úradu č. 302/09/COL z 8. júla 2009 navrhnúť primerané opatrenia v súvislosti so štátnou pomocou poskytnutou spoločnostiam Landsvirkjun a Orkuveita Reykjavíkur.

⁽¹⁹⁾ Dokument č. 527076.

⁽²⁰⁾ Rozhodnutie č. 159/13/COL z 24. apríla 2013 uzavrieť konanie o existujúcej pomoci poskytnutej spoločnostiam Landsvirkjun a Orkuveita Reykjavíkur vo forme neobmedzených štátnych záruk (Ú. v. EÚ C 237, 15.8.2013, s. 3 a dodatok EHP č. 45, 15.8.2013, s. 28).

- (13) Podľa predbežného stanoviska dozorného úradu sa predmetné štátne záruky na zmluvy o derivátoch poskytovali spoločnosti Landsvirkjun prinajmenšom od roku 2013. Dozorný úrad vysvetlil v rozhodnutí o začatí konania, že viaceré aspekty potrebné na posúdenie štátnej pomoci vo forme záruk na zmluvy o derivátoch poskytnutých spoločnosti Landsvirkjun ostali nejasné ⁽²¹⁾.
- (14) Dozorný úrad nemohol vylúčiť existenciu štátnej pomoci v súvislosti so zárukami. Pokiaľ ide o ekonomickú výhodu, dozorný úrad dospel k predbežnému stanovisku, že predmetné záruky nespĺňajú podmienky stanovené v písmenách b), c) a d) bode 3.2 usmernení o štátnej pomoci týkajúcich sa štátnych záruk (ďalej len „usmernenia o zárukách“) ⁽²²⁾ a predstavujú výhodu v zmysle pravidiel štátnej pomoci. Dozorný úrad vyjadril pochybnosti o tom, či záruky možno vyhlásiť za zlučiteľné s fungovaním Dohody o EHP.
- (15) Island a spoločnosť Landsvirkjun predložili pripomienky týkajúce sa zmlúv o derivátoch, ktoré uzavrela spoločnosť Landsvirkjun, a štátnych záruk. Časti pripomienok relevantné pre rozhodnutie sú zhrnuté v oddieloch 4 a 5.

4 PRIPOMIENKY ISLANDU

4.1 Všeobecné pripomienky k zmluvám o derivátoch a štátnym zárukám

- (16) Odkazujúc na odsek 20 rozhodnutia o začatí konania ⁽²³⁾ Island tvrdí, že na rozdiel od znenia nadväzujúceho listu dozorného úradu z 27. júna 2016 spoločnosť Landsvirkjun mohla uzavrieť zmluvy o hedžingových derivátoch bez štátnych záruk. Protikladné vyhlásenie uvedené v nadväzujúcom liste je chybou, ktorú v tom čase Island neidentifikoval. Okrem toho príslušný právny rámec nezaväzuje spoločnosť Landsvirkjun k získaniu štátnej záruky v záujme uzatvorenia zmluvy o derivátoch. Spoločnosť Landsvirkjun môže každý rok požiadať o záruku na hedžingové deriváty do určitej kumulatívnej nominálnej hodnoty.
- (17) Odkazujúc na odseky 20, 24, 33 a 39 rozhodnutia o začatí konania ⁽²⁴⁾ Island vysvetľuje, že záruky poskytlo skôr Ministerstvo financií a hospodárstva než Správa štátneho dlhu (ďalej len „GDM“), ktorá je oddelením centrálnej banky fungujúcim v rámci pokladničných a trhových operácií. GDM je poverené určitými úlohami spojenými so štátnymi zárukami, čo však neznamená, že je poverené ich poskytovaním ⁽²⁵⁾.

4.2 Existencia štátnej pomoci

- (18) Island nepopiera skutočnosť, že predmetné štátne záruky sú pripísateľné štátu, ani to, že ak sa zistí existencia selektívnej výhody, môžu narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami Dohody o EHP.
- (19) Island však spochybňuje predbežné zistenie dozorného úradu ⁽²⁶⁾, že dané záruky by mohli predstavovať výhodu pre spoločnosť Landsvirkjun.
- (20) Podľa Islandu sú dané záruky zárukami na inkaso, ktoré nemajú osobitnú hodnotu pre spoločnosť Landsvirkjun. Existuje iba teoretická možnosť inkasa na štát. Island tvrdí, že spoločnosť Landsvirkjun uzatvára zmluvy o derivátoch výlučne na účely hedžingu, t. j. s cieľom znížiť finančné riziko pre spoločnosť Landsvirkjun vyplývajúce z finančných transakcií. To si vyžaduje štát ako vlastník, ako aj politika riadenia rizík, ktorú stanovila správna rada spoločnosti Landsvirkjun. Island tiež tvrdí, že spoločnosť Landsvirkjun uzatvára zmluvy o derivátoch bez štátnej záruky za rovnakých podmienok ako zmluvy o derivátoch, na ktoré je poskytnutá záruka.

⁽²¹⁾ Odsek 24 rozhodnutia o začatí konania.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ L 105, 21.4.2011, s. 32 a dodatok EHP č. 23, 21.4.2011, s. 1.

⁽²³⁾ Podľa odseku 20 rozhodnutia o začatí konania dozorný úrad pochopil vysvetlenie islandských orgánov poskytnuté na schôdzi, ktorá sa konala 31. mája 2016, tak, že spoločnosť Landsvirkjun by nebola bez štátnej záruky schopná uzavrieť zmluvy o hedžingových derivátoch.

⁽²⁴⁾ Odseky 20, 24, 33 a 39 rozhodnutia o začatí konania odzrkadľujú pôvodný výklad dozorného úradu, podľa ktorého predmetné záruky poskytla Správa štátneho dlhu.

⁽²⁵⁾ Dokument č. 875032.

⁽²⁶⁾ Odsek 58 rozhodnutia o začatí konania.

4.3 Uplatniteľnosť islandského právneho rámca pre štátne záruky

- (21) Odkazujúc na odsek 65 rozhodnutia o začatí konania ⁽²⁷⁾ Island tvrdí, že dané záruky spadajú pod právny rámec, ktorý bol predmetom rozhodnutia dozorného úradu č. 302/09/COL, a to pred zmenou aj po zmene rozhodnutia. Island sa odvoláva na korešpondenciu medzi islandskými orgánmi a dozorným úradom potvrdzujúcu toto vysvetlenie.

5 PRIPOMIENKY SPOLOČNOSTI LANDSVIRKJUN ⁽²⁸⁾

5.1 Uplatniteľnosť islandského právneho rámca pre štátne záruky na spoločnosť Landsvirkjun

- (22) Právny rámec, na základe ktorého sa spoločnosti Landsvirkjun udeľujú štátne záruky, tvorí zákon o štátnych zárukách ⁽²⁹⁾ a zákon o spoločnosti Landsvirkjun. Spoločnosť Landsvirkjun bola zriadená ako partnerská spoločnosť už na základe predchádzajúceho zákona o spoločnosti Landsvirkjun ⁽³⁰⁾.
- (23) Podľa článku 1 zákona o štátnych zárukách štát nemôže nikdy poskytnúť záruku bez právneho základu ⁽³¹⁾. V prípade spoločnosti Landsvirkjun je právnym základom na poskytnutie štátnych záruk zákon o spoločnosti Landsvirkjun. Podľa zákona o spoločnosti Landsvirkjun je pred uplatnením existujúceho postupu pomoci a po ňom záruka vlastníkov zárukou na inkaso. Okrem toho záruky poskytuje skôr Ministerstvo financií a hospodárstva než GDM.
- (24) Záruka na inkaso sa líši od bežne uplatniteľných pravidiel týkajúcich sa zodpovednosti vlastníkov partnerských spoločností. Podľa zákona o partnerských spoločnostiach č. 50/2007 vlastníci ručia za záväzky partnerskej spoločnosti na základe priamej, neobmedzenej a bezpodmienečnej záruky, a to bez obmedzenia všetkých povinností spoločnosti.
- (25) V prípade záruky na inkaso musí veriteľ pred začatím konania proti štátu vyčerpať všetky opravné prostriedky proti spoločnosti Landsvirkjun. V praxi to znamená, že veriteľ musí dokázať, že dlžník je v súlade so všeobecnými zásadami islandského práva platobne neschopný. Preto by musel byť veriteľ predtým, než sa opäť obráti na ručiteľa, predmetom neúspešnej exekúcie, prípadne formálne začať postupy stanovené v zákone o konkurze (alebo byť súčasťou týchto postupov spolu s inými osobami) ⁽³²⁾. Z dôvodu veľmi zafažujúceho a zdĺhavého postupu a požiadavky, aby sa pred obrátením sa na ručiteľa vyčerpali všetky prostriedky spoločnosti, má záruka na inkaso pre veriteľov nižšiu hodnotu. Spoločnosť Landsvirkjun sa tiež odvoláva na predchádzajúcu prax dozorného úradu v tejto súvislosti ⁽³³⁾.

5.2 Využívanie zmlúv na deriváty spoločnosťou Landsvirkjun

- (26) Pokiaľ ide o dané zmluvy o derivátoch, ktoré boli kryté štátnou zárukou, tieto zmluvy o derivátoch sa vzťahovali na podkladové finančné záväzky (úvery alebo dlhopisy), ktoré boli uzatvorené pred vykonaním primeraného opatrenia v rámci existujúceho postupu pomoci ⁽³⁴⁾.
- (27) Spoločnosť Landsvirkjun uvádza, že štruktúra jeho financovania je plne v súlade so štandardnou praxou používanou vo veľkých podnikoch vo všetkých krajinách OECD a že zmluvy o derivátoch sú neoddeliteľnou súčasťou riadenia rizík. Spoločnosť Landsvirkjun uzatvára s protistranami rámcové dohody Medzinárodnej asociácie pre swapy a deriváty (ISDA) ⁽³⁵⁾, v ktorých sú stanovené štandardné podmienky uplatňované na všetky derivátové transakcie uzavreté medzi týmito stranami ⁽³⁶⁾.

⁽²⁷⁾ Podľa odseku 65 rozhodnutia o začatí konania (odkazom na oddiel 2.5 časti I) dozorný úrad vyjadril predbežný názor, že predmetné záruky nespĺňajú požiadavky zmeneného právneho rámca Islandu pre štátne záruky ani usmernení o zárukách. Predovšetkým sa ukázalo, že spoločnosť Landsvirkjun neplatí príplatok za výhody, ktoré požíva vďaka zárukám, že záruky pokrývajú viac než 80 % všetkých nesplatených záväzkov a že záruky sa neviažu na konkrétne finančné transakcie a pevnú maximálnu sumu a nie sú časovo obmedzené.

⁽²⁸⁾ Dozorný úrad poznamenáva, že ako je vysvetlené v oddiele 1, Island súhlasí s pripomienkami, ktoré predložila spoločnosť Landsvirkjun.

⁽²⁹⁾ Zákon č. 121/1997.

⁽³⁰⁾ Článok 1 zákona č. 59/1965 preložený spoločnosťou Landsvirkjun: „Vláda a mestské zastupiteľstvo mesta Reykjavík zriadili energetickú spoločnosť s názvom Landsvirkjun. Spoločnosť je nezávislým právnym subjektom, ktorý disponuje samostatným finančným a účtovným postavením. Jej sídlo sa nachádza v Reykjavíku. Landsvirkjun je partnerskou spoločnosťou štátu a mesta Reykjavík, pričom každá strana vlastní polovicu spoločnosti. Každá strana je výlučne zodpovedná za všetky záväzky spoločnosti, no ich vnútorná zodpovednosť závisí od pomerov vlastníctva. Žiadna zo strán nemôže vystúpiť zo spoločnosti bez súhlasu druhej strany.“

⁽³¹⁾ Rovnaké podmienky boli stanovené v predchádzajúcom uplatniteľnom zákone o štátnych zárukách č. 37/1961.

⁽³²⁾ Dokumenty č. 874341 a 92092.

⁽³³⁾ Rozhodnutie dozorného úradu č. 227/06/COL z 19. júla 2006 v súvislosti so štátnou pomocou v prospech Farice hf. (Ú. v. EÚ L 36, 5.2.2009, s. 69 a Dodatok EHP č. 6, 5.2.2009, s. 9).

⁽³⁴⁾ Dokument č. 917656.

⁽³⁵⁾ Rámcová dohoda ISDA je štandardný dokument, ktorý sa pravidelne používa na riadenie transakcií s mimoburzovými derivátmi. Rámcovú dohodu ISDA zverejňuje Medzinárodná asociácia pre swapy a deriváty (ISDA).

⁽³⁶⁾ Dokument č. 874341.

- (28) Spoločnosť Landsvirkjun má finančné záväzky denominované v USD a iných menách, pričom používa pohyblivé i pevné úrokové sadzby⁽³⁷⁾. Preto je vystavená devízovým aj úrokovým rizikám. Spoločnosť Landsvirkjun zabezpečuje tieto riziká prostredníctvom zmlúv o derivátoch, ktoré používa na konverziu finančných záväzkov denominovaných v inej mene ako USD (jej funkčná mena od roku 2008) na záväzky denominované v USD, ako aj finančných záväzkov s pohyblivými úrokovými sadzbami na záväzky s pevnými úrokovými sadzbami.
- (29) Landsvirkjun používa zmluvy o derivátoch iba na účely hedžingu⁽³⁸⁾. Landsvirkjun nevyužíva zmluvy o derivátoch na špekulatívne účely ani účely arbitráže⁽³⁹⁾. Obmedzenie používania zmlúv o derivátoch na účely hedžingu nariadil spoločnosti Landsvirkjun aj jej vlastníci, čiže štát. Landsvirkjun predložila interné dokumenty a listy od svojho vlastníka na dosvedčenie týchto tvrdení⁽⁴⁰⁾.
- (30) Landsvirkjun tiež vysvetľuje, že jej politikou je nepoužívať žiadne záruky v súvislosti s verejnými alebo súkromnými transakciami. V nadväznosti na zmeny systému štátnych záruk začala spoločnosť Landsvirkjun rokovať o obnove zaručených zmlúv o derivátoch, pričom posledná štátna záruka bola zrušená v júli 2017⁽⁴¹⁾. Spoločnosť Landsvirkjun je schopná uzatvárať a uzatvára zmluvy o derivátoch bez štátnych záruk. Spoločnosť Landsvirkjun poskytla aj dôkazy o tom, že zrušenie štátnych záruk nespôsobillo zmeny hospodárskych podmienok zmlúv o derivátoch⁽⁴²⁾.

5.3 Žiadna výhoda

- (31) Spoločnosť Landsvirkjun sa domnieva, že prostredníctvom štátnych záruk na predmetné zmluvy o derivátoch sa neposkytla žiadna výhoda.
- (32) Hedžingový derivát spravidla zníži riziko vystavenia, čo by malo viesť k zníženiu prémie vyplatenej za záruku spojenú s príslušnou transakciou. Spoločnosť Landsvirkjun opätovne zdôrazňuje, že zmena neplatných zmlúv o derivátoch zameraná na odstránenie štátnej záruky si nevyžiadala žiadne dodatočné náklady spoločnosti. Medzi podmienkami a požiadavkami týkajúcimi sa financovania spoločnosti Landsvirkjun bez štátnej záruky alebo s ňou nie sú žiadne rozdiely⁽⁴³⁾.
- (33) Spoločnosť Landsvirkjun predložila dve správy o vplyve štátnych záruk na zmluvy o derivátoch⁽⁴⁴⁾. Podľa týchto správ nebola so štátnymi zárukami poskytnutými na portfólio derivátov spojená žiadna hospodárska výhoda.
- (34) Spoločnosť Landsvirkjun tiež vysvetľuje, že v období 2010 – 2017 sa jej voľne použiteľná hotovosť pohybovala v rozmedzí od 142 miliónov USD do 287 miliónov USD. Táto vysoká hotovosť bola k dispozícii na účely spojené s rizikom likvidity, t. j. ako rezerva pre nepredvídané riziko. Silná likvidita znamená alternatívne náklady, čo priamo súvisí s prirážkami, ktoré sa súčasne vyplácajú štátu. Namiesto držby voľne použiteľnej hotovosti by mohla spoločnosť kúpiť zabezpečené dlhopisy na trhu a/alebo predplatené/amortizované úvery od svojich veriteľov. Ušetrila by tak nielen na úrokoch, ale aj poplatok za záruku vo výške [0,1 – 2] %, ktorý v súčasnosti uhrádza za zaručené dlhopisy a úvery.

6 EXISTENCIA ŠTÁTNEJ POMOCI

- (35) V článku 61 ods. 1 Dohody o EHP sa uvádza:

„Ak nie je touto dohodou ustanovené inak, pomoc poskytovaná členskými štátmi ES, štátmi EZVO alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s fungovaním tejto dohody, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi zmluvnými stranami.“

- (36) V záujme označiť opatrenie za pomoc v zmysle uvedeného ustanovenia je preto nevyhnutné splniť tieto kumulatívne podmienky: i) opatrenie musí byť poskytnuté štátom alebo zo štátnych prostriedkov; ii) opatrenie musí predstavovať výhodu pre podnik; iii) opatrenie musí zvýhodňovať určité podniky; a iv) musí existovať možnosť, že opatrenie naruší hospodársku súťaž a ovplyvní obchod⁽⁴⁵⁾. Dozorný úrad sa domnieva, že je vhodné začať posudzovať, či záruky poskytnuté na predmetné zmluvy o derivátoch predstavovali výhodu pre spoločnosť Landsvirkjun.

⁽³⁷⁾ Dokument č. 908632.

⁽³⁸⁾ Dokument č. 908632.

⁽³⁹⁾ Dokument č. 874341.

⁽⁴⁰⁾ Dokument č. 875032.

⁽⁴¹⁾ Tamtiež.

⁽⁴²⁾ Dokumenty č. 908633 a 920923.

⁽⁴³⁾ Dokumenty č. 874341, 908633 a 920923.

⁽⁴⁴⁾ Dokumenty č. 874344 (správa Zanders zo septembra 2017) a č. 874345 (správa Summa zo septembra 2017).

⁽⁴⁵⁾ Pozri okrem iného rozsudok vo veciach C-20/15 P a C-21/15 P – Európska komisia proti World Duty Free Group SA a i., EU: C:2016:981, bod 53.

6.1 Výhoda

6.1.1 Predbežné poznámky

- (37) Dozorný úrad súhlasí s názorom islandských orgánov a spoločnosti Landsvirkjun, že predmetné záruky patria do pôsobnosti islandských právnych predpisov o štátnych zárukách vrátane zákona o spoločnosti Landsvirkjun, ktorý podliehal existujúcemu postupu pomoci ⁽⁴⁶⁾.
- (38) Súčasné formálne vyšetrovacie konanie, ktoré sa začalo na základe rozhodnutia o začatí konania, má užšie zameranie než existujúci postup pomoci, keďže sa vzťahuje len na uplatňovanie zákona o spoločnosti Landsvirkjun na štátne záruky v prípade určitých zmlúv o derivátoch.
- (39) V rozhodnutí o začatí konania vyjadril dozorný úrad pochybnosti o tom, či záruky splnili podmienky stanovené v písmenách b), c) a d) bodu 3.2 ⁽⁴⁷⁾ usmernení o zárukách, čo by umožnilo vylúčiť existenciu pomoci ⁽⁴⁸⁾.
- (40) Bez toho, aby bola dotknutá otázka, či sa splnili podmienky stanovené v usmerneniach o zárukách potrebné na vylúčenie štátnej pomoci, a na základe nižšie uvedených vysvetlení a informácií, ktoré poskytli Island a spoločnosť Landsvirkjun v priebehu formálneho vyšetrovania, dozorný úrad konštatuje, že predmetné štátne záruky nevedli k výhode pre spoločnosť Landsvirkjun ⁽⁴⁹⁾.

6.1.2 Vylúčenie výhody vyplývajúcej zo štátnych záruk poskytnutých na zmluvy o derivátoch

- (41) Výhodou v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP je každá hospodárska výhoda, ktorú by podnik nemohol získať za bežných trhových podmienok, teda bez zásahu štátu ⁽⁵⁰⁾. Dozorný úrad viackrát rozhodol, že záruka môže predstavovať výhodu podľa článku 61 ods. 1 Dohody o EHP ⁽⁵¹⁾.
- (42) Výhoda záruky spočíva v tom, že riziko spojené so zárukou znáša štát. Skutočnosť, že riziko znáša štát, by sa za normálnych okolností mala kompenzovať primeraným poplatkom ⁽⁵²⁾. V usmerneniach o zárukách sa však uvádza, že „ak individuálna záruka alebo schéma poskytovania záruk, do ktorej vstúpi štát, neprinesie podniku žiadnu výhodu, nepredstavuje štátnu pomoc“ ⁽⁵³⁾. V bodoch 3.2 až 3.5 usmernení o zárukách sa stanovujú podmienky pre vylúčenie individuálnych záruk a schém poskytovania záruk. Podľa bodu 3.6 usmernení o zárukách „nedodržanie jednej z podmienok stanovených v bodoch 3.2 až 3.5 neznamena, že záruka alebo schéma poskytovania záruk sa automaticky považuje za štátnu pomoc.“
- (43) Spoločnosti Landsvirkjun sa po 1. januári 2010 podarilo dohodnúť s protistranami zmlúv o derivátoch na zrušení štátnych záruk, pričom posledná takáto štátna záruka bola zrušená v júli 2017 ⁽⁵⁴⁾. Ako nasvedčujú dôkazy poskytnuté počas formálneho vyšetrovania, zrušenie štátnych záruk nespôsobil zmeny hospodárskych podmienok zmlúv o derivátoch ⁽⁵⁵⁾.
- (44) Dozorný úrad považuje skutočnosť, že protistrany boli ochotné zrušiť štátne záruky bez toho, aby požiadali o lepšie hospodárske podmienky, za náznak toho, že štátne záruky nepredstavujú výhodu pre spoločnosť Landsvirkjun.
- (45) Okrem toho spoločnosť Landsvirkjun nepoužíva súkromné záruky a z informácií poskytnutých počas formálneho vyšetrovania nie je možné stanoviť trhovú cenu záruk na hedžingové deriváty.
- (46) S cieľom kvantifikovať potenciálnu výhodu vyplývajúcu zo záruky (v prípade, že nemožno stanoviť trhovú cenu) sa v usmerneniach o zárukách predpokladá porovnanie hospodárskych podmienok transakcie zrealizovanej so zárukou a transakcie zrealizovanej bez záruky ⁽⁵⁶⁾.

⁽⁴⁶⁾ Oddiely 4.3 a 5.1.

⁽⁴⁷⁾ Dozorný úrad v rozhodnutí o začatí konania nevyjadril pochybnosť ani nemal žiadny dôvod vyjadriť pochybnosť o tom, že spoločnosť Landsvirkjun splnila podmienku stanovenú v písmene a) bodu 3.2 usmernení o zárukách, t. j. že dlžník nesmie mať finančné ťažkosti.

⁽⁴⁸⁾ Oddiel 1.1.3 časti II rozhodnutia o začatí konania.

⁽⁴⁹⁾ Dozorný úrad poznamenáva, že tento záver sa týka iba záruk, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o začatí konania a toto rozhodnutie, pričom sa nedotýka žiadnych iných štátnych záruk pre spoločnosť Landsvirkjun alebo iné podniky.

⁽⁵⁰⁾ Pozri napríklad rozsudok vo veci C-39/94 – SFEI a iní proti La Poste a iní, EU:C:1996:285, bod 60 a rozsudok vo veci C-342/96 – Španielsko/Komisia, EU:C:1999:210, bod 41.

⁽⁵¹⁾ Dozorný úrad okrem iného skonštatoval existenciu výhody vo svojom rozhodnutí č. 177/05/COL z 15. júla 2005 týkajúcom sa štátnej záruky pre Liechtensteinsche Landesbank (nezverejnené) a rozhodnutí č. 227/06/COL v súvislosti so štátnou pomocou v prospech Farice hf. (Ú. v. EÚ L 36, 5.2.2009, s. 69 a Dodatok EHP č. 6, 5.2.2009, s. 9).

⁽⁵²⁾ Usmernenia o zárukách, bod 2.1.

⁽⁵³⁾ Usmernenia o zárukách, bod 3.1.

⁽⁵⁴⁾ Dokument č. 908632.

⁽⁵⁵⁾ Oddiel 5.2.

⁽⁵⁶⁾ Usmernenia o zárukách, bod 4.2.

- (47) Zrušenie predmetných štátnych záruk nevedlo k zmene hospodárskych podmienok príslušných zmlúv o derivátoch. Preto nemožno záruky vnímať ako výhodu pre spoločnosť Landsvirkjun. Dozorný úrad okrem toho nemá k dispozícii žiadne informácie, ktoré by naznačovali, že hospodárske podmienky príslušných zmlúv o derivátoch by boli v čase, keď sa poskytovali štátne záruky, iné v prípade neposkytnutia štátnych záruk. Dozorný úrad preto musí vychádzať z toho, že zrušenie (alebo neexistencia) štátnych záruk nevedla nikdy počas existencie týchto záruk k zmene hospodárskych podmienok príslušných zmlúv o derivátoch.
- (48) Záver, podľa ktorého záruky na dané zmluvy o derivátoch neprinesli spoločnosti Landsvirkjun žiadnu výhodu, vyplýva aj zo správ uvedených v odôvodnení 33. Predovšetkým firma Zanders (poradenská spoločnosť špecializovaná na finančné služby) preskúmala v mene spoločnosti Landsvirkjun vzorku derivátov v jej vlastníctve a vypočítala rezervy zodpovedajúce týmto zmluvám o derivátoch ⁽⁵⁷⁾. Správa potvrdila, že tieto rezervy, ktoré sa pohybovali v rozpätí od $[(-) 2 - 2]$ do $[10 - 15]$ bázičných bodov, boli v súlade s rezervami zaznamenanými v súvislosti s podobnými zmluvami o derivátoch v držbe spoločností s porovnateľným ratingovým hodnotením, ktoré na rozdiel od spoločnosti Landsvirkjun nevyužili záruku na inkaso. Na základe toho sa v správe Zanders dospelo k záveru, že zo záruk na inkaso v priemere nevyplýva cenová výhoda pre spoločnosť Landsvirkjun oproti iným spoločnostiam. Zo správy preto vyplýva, že táto záruka spoločnosti Landsvirkjun neprinesla žiadnu hospodársku výhodu.
- (49) V správe, ktorú vypracovala druhá poradenská spoločnosť (Summa Consulting slf), sa v súvislosti s ocenením hedžingových derivátov konštatuje, že „vzhľadom na silnú súvalu, dobrú likviditnú pozíciu a úverovú kvalitu spoločnosti Landsvirkjun je nepravdepodobné, že by štátna záruka alebo jej absencia mala významný vplyv na stanovenie cien zmlúv o derivátoch, ktoré uzatvára spoločnosť Landsvirkjun“ ⁽⁵⁸⁾.
- (50) Okrem toho spoločnosť Landsvirkjun použila zabezpečené zmluvy o derivátoch na výlučne hedžingové účely, t. j. na konverziu svojich finančných záväzkov denominovaných v inej mene ako USD (jej funkčná mena od roku 2008) na záväzky denominované v USD, ako aj finančných záväzkov s pohyblivými úrokovými sadzbami na záväzky s pevnými úrokovými sadzbami ⁽⁵⁹⁾. Podľa informácií predložených počas formálneho vyšetrovania viedlo vykonanie náležitých opatrení v priebehu existujúceho postupu pomoci k obmedzeniu štátnych záruk na 80 % hodnoty predmetných zmlúv o derivátoch a záruky na hedžingové deriváty boli znížené o konkrétnu kumulatívnu nominálnu hodnotu ⁽⁶⁰⁾. Preto sa o spoločnosti Landsvirkjun ani o štáte ako jej ručiteľovi nedá vyhlásiť, že bola vystavená/bol vystavený neobmedzeným záväzkom spojeným s týmito zárukami.
- (51) Okrem toho sú dané záruky podľa článku 1 zákona o spoločnosti Landsvirkjun zárukami na inkaso. V prípade záruk na inkaso musí veriteľ pred začatím konania proti štátu vyčerpať všetky opravné prostriedky proti spoločnosti Landsvirkjun ⁽⁶¹⁾. Dozorný úrad dospel už skôr prostredníctvom vylúčenia výhody k záveru, že tento typ záruky predstavuje menšie riziko ⁽⁶²⁾. Ako ukazujú výsledky spoločnosti Landsvirkjun, v každom z rokov 2010 až 2017 hotovosť spoločnosti a jej peňažné ekvivalenty presahovali straty zaznamenané v súvislosti so zaručenými derivátmi ⁽⁶³⁾. V dôsledku toho sa obmedzili akékoľvek riziká pre ručiteľa.
- (52) Ako je vysvetlené v odôvodnení 36, na to, aby opatrenie predstavovalo štátnu pomoc v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP, musia byť kumulatívne splnené všetky štyri podmienky. Keďže predmetné záruky neprinášajú spoločnosti Landsvirkjun žiadnu výhodu, nie je potrebné vykonať posúdenie vo vzťahu k ostatným podmienkam.

7 ZÁVER

- (53) Na základe predchádzajúceho posúdenia dozorný úrad konštatuje, že štátne záruky poskytnuté spoločnosti Landsvirkjun v súvislosti so zmluvami o derivátoch používanými na zaistenie devízových a úverových rizík – pričom posledná záruka bola zrušená v júli 2017 – nepredstavovali štátnu pomoc v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Štátne záruky poskytnuté spoločnosti Landsvirkjun v súvislosti so zmluvami o derivátoch používanými na zaistenie devízových a úverových rizík – pričom posledná záruka bola zrušená v júli 2017 – nepredstavovali štátnu pomoc v zmysle článku 61 ods. 1 Dohody o EHP.

⁽⁵⁷⁾ Dokument č. 874344.

⁽⁵⁸⁾ Dokument č. 874345.

⁽⁵⁹⁾ Oddiel 5.2 a dokument č. 874345.

⁽⁶⁰⁾ Dokumenty č. 875032, 874341 a 908632.

⁽⁶¹⁾ Oddiel 5.1.

⁽⁶²⁾ Poznámka pod čiarou č. 34.

⁽⁶³⁾ Dokument č. 874345.

Formálne vyšetrenie sa týmto ukončuje.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Islandu.

Článok 3

Iba anglické znenie tohto rozhodnutia je autentické.

V Bruseli 26. septembra 2018

Za Dozorný úrad EZVO

Bente ANGELL-HANSEN
predsedníčka
zodpovedný člen kolégia

Frank J. BÜCHEL
člen kolégia

Högni KRISTJÁNSSON
člen kolégia

Carsten ZATSCHLER
Spolupodpisujúci ako
riaditeľ pre právne
a výkonné záležitosti
